क्तिच् । प्रत्यत्पन्नमतो स्त्रियां स्त्री । तस्याः अपत्यम् कल्याण्यादि० ढक् इनङ् च । आनुसृष्टिनेयः तदपत्ये पु०स्त्री० ।

अनुसेविन् त्रि० अनुक्षणं सेवते अनु+सेव-णिनि स्त्रियां ङीप । सततसेविनि "क्रूरकर्म्मानुसेविनीमिति" रामा० ।

अनुस्तरण त्रि०अनुस्तीर्यते अनु+स्तृ-करणे ल्युट् । आच्छादने चर्म्मादौ स्त्रियां ङीप् । "अनुस्तरण्या वपामुत्खिद्य शिरोमुखं प्रच्छादयेदिति" ता०ब्रा० । तत्साधने स्त्रीगव्यां स्त्री । "अनुस्तरणीं गामजां वैकवर्णां कृष्णामेके सव्ये वाहौ बध्नीति" श्रुतिः । "सेयं गौः स्तृतं दीक्षितमनुस्तृतत्वाद्विहितत्वाच्चानुस्तरणीत्युच्यते" इति तद्भिन्नब्राह्मणम् । अनुतीर्यते वैतरणी नदी अनया अनु+तृ-करणे ल्युट् ष्ट० सुट् । वैतरणीनद्युत्तारिकायां गवि स्त्री । "तस्मात् पुरुषाय पुरुषानुस्तरणी क्रियते इति" श्रुतिः ।

अनुस्मृति स्त्री अनु+स्मृ-क्तिन् । अनुरूपचिन्तने आलम्बनसदृशतया चिन्तने "अनुस्मृतेर्बादरिरिति" शा०सू० । प्रादेशमात्रत्वेन अयम् (परमेश्वरः) अप्रादेशमात्रोऽप्यनुस्मरणीयः प्रादेशमात्रप्रत्ययवत्त्वाय । एवमनुस्मृतिनिमित्ता परमेश्वरे प्रादेशमात्रश्रुतिरिति बादरिराचार्य्योऽभ्यते इति भा० । "प्रादेशमात्रोऽङ्गुष्ठपरोऽपि इष्ट इत्यादौ श्रुतौ प्रादेशमात्रश्रवणमनुस्मृत्यर्थमित्यत तत्तात्पर्य्यम् ।

अनुस्यूत त्रि० अनु+सिव-क्त ऊट् । ग्रथिते, सततसंबद्धे च । "स्वकुस्तुतवत् सर्व्वानुस्यूतेति" ति०त०रघुनन्दनः ।

अनुसमाहार पु० अनु+सम्+आ+हृ-घञ् । अनुसन्धाने "अनुसमाहरतीत्यस्यानुसन्धत्ते" इति भाष्ये व्याख्यानात् तथात्वम् ।

अनुस्वार पु०स्वृ-अप् उदात्तादिस्वरवत्त्वात् स्वराः स्वरवर्णा एव स्वाराः अनुगतः स्वारान् अत्वा० स० । स्वराश्रयेण उच्चार्य्यमाणे बिन्दुरेखया व्यज्यमानेऽनुनासिके वर्णभेदे । "अनुस्वारो विसर्गश्च" त्यपक्रम्य "आश्रयस्थानभागिन" इत्युक्तेस्तस्य तथात्वम् । सानुस्वारो विसर्गी च दीर्घश्चैव गुरुर्भवेत् छन्दोम० । "अनुस्वारो विसर्गश्च +कँपौ चापि पराश्रितौ । अयोगवाहा विज्ञेया आश्रयस्थानभागिन" इति शिक्षा ।

अनुहरण न० अनु+हृ-ल्युट् । देशभाषाचेष्टादिना सदृशीकरणे, साहश्यधर्म्माविष्करणे च ।

अनुहार पु० अनु+हृ-घञ् । अनुकरणे पश्चाद्धरणे च ।

अनुहार्य्य त्रि० अनु+हृ-ण्यत् । सदृशीकार्य्ये ।

अनुहृत त्रि० अनु+हृ-क्त । अनुकृते सदृशीकृते ।

अनुहोड त्रि० होडे विभक्त्य० अव्ययी० । होडे इत्यर्थे । तत्र भवादौ ठक् अनुपतिका० द्विपदवृद्धिः । आनुहोडिकः । होडभवे त्रि० ।

अनूक पु० अनु+उच-समवाये क नि० कुत्वम् । गतजन्मनि । सुशीले न० । वङ्क्षणाधारे पृष्ठास्थिभेदे पु० । यत्र शीर्ष्णोऽवद्यति नांसयोर्नानूकस्य नापरसक्थ्योरिति" शत० ३,८,३,२७, भाष्यकृता तथैव व्याख्यातम् । चयनसाधने यज्ञिये इष्टकोपधायकपात्रभेदे न० । "अयुग्मागण्यमध्यमानूके" इति कात्या० १६,७,२२ । अयुग्मो य इष्टका गणः तासां मध्यमाऽनूके उपधेया इति । "एका च" कात्या० १६,७,२३ । यावदेकेष्टका साध्यनूक एव । "अभितो युग्माः २४, अनूकमभितो युग्मा अर्द्धाधिकया इति तद्व्या० । "साध्यमनूकं वह्नादिति" इष्टकाहितौ पुरुषलक्षणभेदे न० ।

अनूकाश पु० अनु+काश घञ् उप० दीर्घः । अवस्तनदेशादिप्रकाशे "प्रकाशेनान्तरमनूकाशेन याञ्चमिति" य० २५,२ "अनूकाशेनावस्तनदेशकान्येति" वेददीपः ।

अनूचान पु० अनु+वच कान नि० । शिक्षादिषड्ङ्गसहितवेदाध्ययनकारिणि, वेदार्थानुवचनसमर्थे च । "ऋषयो मन्त्रदृशः प्रोक्ता ऋषयो ऽनूचानाः प्रीतिकण्टकितत्वच" इति क्षभा० "मह द्वादशवर्षं उपेत्य चतुर्विंशतिवर्षः सर्व्वान् वेदानधीत्य महाशाला अनूचानमानी स्तब्ध एयाय" छा० उप० । "बाह्वाकिर्हानूचानमना आसेति" छा० उ० ।

अनूच्य त्रि० अनूच्यते अनु+वच-क्यप् । अनुवाच्ये पाठ्ये "पश्चादरण्येऽनूच्यमिति" "विमुखेनारण्येऽनूच्यमिति" च का० १८,४२०,२४ ।

अनूढ त्रि० अनु+वह-क्त । अविवाहिते । "परिवेत्तानुजोऽनूढे ज्येष्ठे दारपरिग्रहा" दित्यमरः । स्त्रियां ङीप् ।

अनूति स्त्री वे-क्तिन् अभावे न०त० । गमनाभावे । "अस्तूती अनूती क्षिरिग्रिप्रःसत्वा" इति ऋ० ६,२९,६ । "अनूत्या अनागमनेनेति" भा० ।

अनूदित त्रि० अनु+वद-क्त । अस्य तुल्यार्थकभाषान्तरेणानुवादः कृतः, तद्भिन्न पदार्थे अनुवादविषये च ।

अनूद्य अव्य० अनु+वद-ल्यप् । अनुवादं कृत्वेत्यर्थे । अनु+वद-क्यप् । अनूद्ये अनुवादार्हे ।

अनून त्रि०न ऊनः न०त० । परिपूर्णे, समग्रे, अक्षीणे च । "अनूनराजस्य गुणैरनूनमिति" रघुः । नून निश्चितं न० त० । अनिश्चिते । स्वार्थे कन् तत्रैवार्थे ।